

Puheenvuoroni uuteen työaikaseminaariin 6-7. 2021

39 M. KORONAPANDEMIASTA SEURAA SUURIA MUUTOKSIA

Lähiajanlaskumme on saanut uudet määrätykset, ennen koronaa ja jälkeen koronan. Olemme jo nyt todenneet muutoksia tapahtuneen, mutta lisää on tulossa, kunhan saamme perspektiiviä pandemiaan.

Kun aikanaan olin yhteydessä Sitran Timo Lindholmiin kuuden tunnin työajasta, hän kertoi, että yritykset olivat 1990-luvulla olleet vastahakoisia siirtymään 6 + 6 tunnin työaikaan, sillä ne pelkäsivät, että töitä ei riittäisi koko ajaksi. Ajat ovat tänä päivänä täysin toiset kuin silloin.

Työelämän muuttuminen yhä enemmän etätyöksi on vaikuttanut moniin asioihin: liikenteeseen, matkustamiseen, matkailuun, yhteydenpitoon, työtiloihin, asumiseen, rakentamiseen, syömiseen, ostoksien tekoon, pukeutumiseen, liikuntaan, luontosuhteeseen, ympäristön tilaan, terveyteen, perhe-elämään, lasten elämään, ystävyyssuhteisiin, huoleen lähiomaisista, vapaa-aikaan, rahan käyttöön, sanalla sanoen kaikkeen.

Ensimmäinen huomioon otettava näkökohta, joka liittyy lyhyempään työaikaan, on etätyön lisääntyminen ratkaisevasti. Kaikille etätyö ei kuitenkaan ole mahdollista, ja tässä on ensimmäinen vahva valttimme vaatia kuuden tunnin työaikaa. Tämä koskee lähes kaikkia palvelualoja, joissa työntekijän on oltava työpaikallaan tekemässä työnsä: liikenne, kuljetukset, posti, hoitoala, sairaalat, terveyskeskukset, päiväkodit, marketit ja kauppakeskukset, ravintolat, kahvilat, vartiointi, poliisit ja koko oikeuslaitos, rakennusala, huolto- ja korjaustyöt, jätehuolto, siivousala, puhtaanapito ja lukemattomat muut.

Kansalaiset odottavat, että palvelut ovat avoinna 24/7, ja siksi kahdeksan tunnin työaika ei riitä. On siirryttävä 2 x 6 tunnin työaikaan useimmilla palvelu-, mutta myös tuotantoaloilla. Kaikkien työkykyisten mukaan saamiseksi 3 x 4 tunnin työaika toimii yhtä hyvin. Kun työaika rytmitetään klo 7 – 13 ja klo 13 – 19, voi jokainen valita fysiologialleen sopivimman ajan. Aamu- ja iltavirkut on ennen koronaa pakotettu samaan muottiin, jolloin työhyvinvointi ja työteho ovat jo siitäkin syystä olleet kaukana optimaalisesta. Nyt tämä voidaan korjata.

Sille, joka työtä tehdäkseen joutuu siirtymään työpaikalleen, työhön meno tarkoittaa ylösnousua aikaisempaan kellonaikaan, laittautumista kuntoon, kiireistä aamupalaa

ja työmatkaa, pitkää tai lyhyttä, (lähes aina) maksavalla kulkuneuvolla. Työn loputtua työmatkan aika ja vaivat toistuvat. Näin työpäivää rasittava tuottamaton oheisaika on hyvinkin kaksi tuntia. Jos taas teet työtä kotoa käsin, olet monin tavoin vapaampi, ja siitä huolimatta voit hoitaa työsi tunnollisesti vähemmällä väsymisellä.

Muutos työtilojen tarpeessa ja käytössä on jo huomattu sekä yrityksissä että kodeissa. Yritysten työtilat osoittautuvat tarpeettoman suuriksi, kun etätöiden mahdollisuus leviää kaikille aloille. Keskustojen kalliit liiketilat alkavat tyhjentyä. Toisaalta taas kodit käyvät ahtaiksi, jos molemmat vanhemmat tekevät etätöitä ja osallistuvat videoneuvotteluihin. Jo yhdenkin vanhemman kotona tekemä työ sekoittaa pienen kodin järjestystä. Kun samaan aikaan luonnon merkitys on koettu uudella tavalla läheiseksi, on useissa perheissä syntynyt ajatus maalle muutosta.

Rakennusala onkin herännyt vastaamaan tähän tilanteeseen. Maaseudulla asumisen suurin epäkohta on välimatkojen pituus ja siitä seuraava auton, jopa kahdenkin, käytön tarve, lähes pakko. Se on suuri menoerä ja samalla ympäristöhaitta. Maakuntien päättäjät ja valtakunnan poliitikotkin ovat suhtautuneet asiaan ratkaisemattomana ongelmana ajattelematta, että kysymyksessä on asemakaavoitus. Todetaan vain, että Suomi on laaja maa, ja sen asuttuna pitäminen on suuri haaste. Tällä hetkellä maaseudulla taloja on harvassa ja naapurit kaukana. Taajamat taas ovat asvaltoituja talorykelmiä ilman luontoa. Tilanne voisi olla paljon parempi.

Verkkosivuillani www.feriafinland.fi alaotsikossa FERIA-KIRJA on tekemäni ehdotus (nro 6) ympyrään perustuvasta kaavoituksesta ja houkuttelevasta tavasta elää ja asua. Kutsun sitä semiurbaniksi lähikköasumiseksi. Nämä lähiköt sopivat hyvin vientituotteeksi luonnonkatastrofien ja sotien tuhoamille alueille, mutta myös jokaisesta Suomen maakunnasta löytyy tilaa lähiköille. Lähikköjen kaavoitus antaa maaseudulle ryhtiä, järjestystä ja mallia siitä, miten kaupunki- ja maaseudun asumisen parhaat puolet voidaan ihanteellisesti yhdistää. Kun asunnot kaiken lisäksi olisivat valtion valvomia, korkealaatuisia vuokra-asuntoja, omistusasunnon myynti vapauttaisi pääomaa, velkataakka katoaisi, talouselämämme piristyisi ja muutto toiseen maakuntaan olisi tarvittaessa helppo.

Suomi, kuten muutkin maat, on saanut EU:lta miljardien tukipaketin, ja monessa maassa ihmetellään, miten tämä summa tulisi viisaimmin käyttää. Me Suomessa voimme käyttää sen rakentamalla tehokkaasti ja edullisesti (2 x 6 tunnin työajalla ilman ylitoita) maaseutumme malliesimerkiksi siitä, miten luonto voi olla kaikille kotiovella, välimatkat lyhyitä ja auton käyttö minimaalista. Kaavoituksen ansiosta syntyy lähityöpaikkoja kaikille ja oma rauhansa kodeille, sillä läpikulkuliikennettä ei ole missään.

Suomi on alkanut ymmärtää, että matkailu houkuttelee maahamme turisteja, jotka haluavat nauttia luonnosta, tutustua elämäämme, saada kokonaiskuvan maakuntiemme erityispiirteistä ja hämmästellään ihailu vuodenaikojen vaihtelua. Siihen tarjoaisivat maan kattavat junaristeilyt parhaan tilaisuuden. Junaristeilyt ovat uusajattelua, joka ottaa huomioon myös vanhemmat ikäluokat sekä liikuntaesteiset, joille eräretket ja vaellukset eivät ole mahdollisia. Ne luovat uusia työpaikkoja sinne, missä niitä tarvitaan, ja nämä työpaikat sopivat myös opiskelijoille. Tästä tarkempi kuvaus alaotsikoissa FERIA-KIRJA (nro 7) ja LEHDISSÄ (nro 64). Kun saavutamme kaiken tämän ja lisäksi kuuden tunnin työajan, Suomi on todellakin maailman onnellisin maa!

Kun 1990-luvulla pelättiin, että työtä ei riittäisi 6 + 6 tunniksi, ei tiedetty mitään ympäristökriisistä, joka meillä nyt on. Jos aiomme selvittää siitä, meidän on todella pakko kollektiivisesti tehdä 12-tuntisia päiviä eli 2 x 6 tunnin päiviä. En tarkoita niinkään ilmastonmuutosta, vaan maapallon maaperän ja merien siivoamista myrkyistä, jätteistä ja muoveista sekä kierrätettävien materiaalien talteenottoa ja organisointia uudelleen käyttöön.

Suuri osa jätteiden käsittelystä on jo kiitettävästi järjestetty: paperi, pahvi, lasi, metalli, paristot, biojäte ja nyt viimeisenä pakkausmuovi erotellaan tällä hetkellä, työn alla ovat tekstiili-, elektroniikka- ja rakennusjäte, jotka tulevat työllistämään paljon ihmisiä. Jäljelle jää kaikki pakkausmuoveihin kuulumaton muovi, joka on valtava ongelma.

Nyt tarvittaisiin keksijöitä ratkaisemaan muovin käsittely: sen siivoaminen meristä ja uusiokäyttö hyödyllisessä muodossa. Missä ovat kaikki Pelle Pelottomat? Heitä kaivataan kehittämään muitakin tulevaisuuden tuotteita: aaltovoimalat, auringosta energiaa tuottava ikkunalasi, liikkeen ja liikkumisen muuntaminen käyttöenergiaksi, fosforin talteenotto merestä, uusi kierrätysmateriaali puun sijaan omakotitalojen tukirakenteiksi, pajun, kaislan, pellavan ja nokkosen uudet käyttötavat ja -alueet jne. Tehdyt keksinnöt ja tuotteet lisäävät työpaikkoja ja vientiä.

Tämän päivän työttömyys on yhteiskunnan syöpä, josta on kärsitty niin kauan, että sitä on alettu pitää parantumattomana. Se on vienyt kansakunnalta voimat, fyysiset ja psyykkiset, moraaliset ja henkiset. Ja kuitenkin ratkaisu on niin yksinkertainen. Nyt muuttuneessa tilanteessa voidaan sanoa: tehkää kuuden tunnin päivää, saatte saman palkan kuin aikaisemminkin. Sadantuhannen työllistyvän vuosivauhtiin riittävät vapautuvat työttömyyskorvaukset ja mitätön määrä lainarahaa verrattuna niihin yli kymmeneen vuoteen, jolloin tulppa on ollut auki ja rahaa on virrannut turhaan yötä päivää miljardeja. Koeprojekti on saatava käyntiin välittömästi. Valtio pystyy

tukemaan yrityksiä siirtymisvaiheessa korvaamalla kahden tunnin palkan 12 kk ajan. On hyvä, jos ammattiliitot odottavat niin kauan, että nähdään mistä tarvitsee neuvotella.

Mitä ikinä teemmekin, 2 x 6 tunnin työajalla teemme sen paremmin, tuottavammin ja kilpailukykyisemmin. Ratkaisut ovat oikeita vain, kun ne ovat parhaaksi kaikille.

Ulla Grünstein

suunnittelija

Helsinki

ulla.grunstein@feriafinland.fi